Evaluering af ALSANG Projektet

Udarbejdet af Moos-Bjerre A/S for ALSANG

Efteråret 2021

Alsang

MOOS-BJERRE

Rapportens indhold

1. Om denne rapport
2. Indledning og baggrund
3. Analysens mål
4. Hovedkonklusioner
5. Analyse
    I. ALSANGs brede vidde: De involverede aktører
    II. Fællessang skaber fællesskab
    III. ALSANGs mangfoldighed
    IV. Pandemiens påvirkning
    V. Potentialet og effekten ved ALSANG
    VI. Råd og fokuspunkter
6. Data og metode

Om denne rapport

Analysens opbygning og læsevejledning
I denne rapport følger først en kort indledning og introduktion til baggrunden og formålet med analysen. Derefter præsenteres evalueringens hovedkonklusioner.

Efterfølgende fremlægges den dybdegående analyse, som har fokus på følgende tematikker, der hver har en række undertemaer:

- ALSANGs brede vidde: De involverede aktører
- Fællessang skaber fællesskab
- ALSANGs mangfoldighed
- Pandemiens påvirkning
- Potentialet og effekten ved ALSANG
- Råd og fokuspunkter

Slutteligt beskrives datagrundlaget og metoden for evalueringen.

Datagrundlag
Evalueringen bygger på 18 semistrukturerede interviews med aktører, der er eller har været en del af ALSANG-projektet. Interviewene er gennemført i efteråret 2021. De 18 interviewede aktører fordeler sig over følgende målgrupper, hvoraf nogle interviewpersoner dækker over flere målgrupper:

- 6 interviews med aktører fra ALSANG Netværket
- 5 interviews med samarbejdspartnere
- 1 interview med en kommunal aktør
- 3 interviews med bevillingsmodtagere
- 6 interviews med personer fra ALSANG Live
- 2 interviews med personer fra ALSANG Læring

Alle interviews er foretaget telefonisk for at opnå optimal geografisk spredning. Læs mere om evalueringens datakilder i metodeafsnittet sidst i rapporten.

Indledning og baggrund

Indledning og baggrund for analysen

ALSANG var oprindeligt en række fællessangsstævner, der fandt sted under besættelsen. ALSANG 2020 genopstod i 2019 med formålet om at samle befolkningen i en fejring af 75-årsdagen for Danmarks befrielse i 2020. Det skulle ske i en hyldest til frihed, demokrati og medborgerskab gennem fællessang. Visionen var at nå ud til et stort antal personer i hele landet gennem arrangementer i kommuner, foreninger og på offentlige pladser.

I lyset af COVID-19 og forsamlingsforbuddet måtte ALSANG gentænke deres større vision og erstatte de store arrangementer med flere mikroarrangementer forskellige steder i Danmark. Efter forsamlingsforbuddets ophævelse har ALSANG afholdt større arrangementer. Heriblandt under ALSANG Ugen i september 2021, hvor de fejrede frihed, fremtid og fællessang.

I denne evaluering kortlægges udbredelsen af ALSANG initiativet og betydningen for de aktører, der er og har været engageret i projektet.

Formålet med analysen

Med udgangspunkt i en række kvalitative interviews afdækker denne evaluering effekten og potentialet af ALSANG. Evalueringen har til formål at vise betydningen af ALSANG og fællesang for derigennem at fremme projektets videreudvikling og forankring.

Evalueringen er baseret på 18 semistrukturerede kvalitative interviews med forskellige interessenter, der har forbindelse til ALSANG, heriblandt bevillingsmodtagere, musikskoler, kommuner, samarbejdspartnere samt organisationer, der er en del af ALSANG-netværket.

Evalueringen dokumenterer projektets resultater og kortlægger betydningen for de aktører, der er eller har været indblandet. Alt dette for at belyse fællessangens og ALSANGs effekter, barrierer og potentialer.

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

1. Det gode samarbejde

- Generelt udtrykker alle interviewpersoner en tilfredshed omkring samarbejdet med ALSANG. ALSANG er gode til at indgå i en åben dialog med aktører om projekter og arrangementer.

- I samarbejdet med ALSANG opleves der, at være plads til, at de enkelte aktører har frihed til at skabe et arrangement, der giver mening for dem og de deltagende. Både aktøren og ALSANG kan lære af hinanden og trække på hinandens erfaringer og ressourcer.

2. Netværk

- Som involveret aktør i ALSANG projekter kan organisationer forvente at få udvidet deres netværk. Vurderingen er gennemgående, at ALSANG er gode til at få forskellige aktører til at bruge hinanden, hvis det giver mening for arrangementet. Aktører kan være en del af et netværk i ALSANG, hvor aktørerne kan bruge hinanden til at spare og dele erfaringer.

3. ALSANGs og fællessangens betydning

- ALSANG har ikke kun haft betydning for de involverede aktører, men også for de, der har deltaget til arrangementerne.

- Fællessang skaber fællesskab og kan samle mennesker på tværs af alle skel. Det er en inkluderende aktivitet, hvor de deltagende støtter hinanden.

- Fællessang kan være med til at danne mennesker og udbrede værdier som frihed og medborgerskab. ALSANG og fællessang generelt kan være med til at skabe grundlaget for mangfoldighed.

Hovedkonklusioner II

4. COVID-19's indvirkning

- COVID-19 satte en stopper for mange af de arrangementer, der var tiltænkt at skulle udføres i forbindelse med 75-årsdagen for Danmarks befrielse i maj 2020. Særligt de store arrangementer blev enten gentænkt, digitaliseret, udskudt og/eller aflyst.

- For mange har COVID-19 været en påmindelse om frihedens betydning. Derfor er flere af sangene fra besættelsen og befrielsen blevet genaktualiseret under COVID-19.

- Fællessang skaber fællesskab i en tid med forsamlingsforbud og restriktioner

- Selvom Danmark generelt har en lang tradition for fællessang, har fællessangen samlet folk på en ny måde under COVID-19. Mange har genopdaget fællessangens potentiale. Fællessangens popularitet og potentiale kan ALSANG bruge til at videreføre projektet.

5. ALSANGs potentiale og fremtid

- ALSANG har et stort potentiale, der ligger i at udbrede værdier som frihed, fællesskab og medborgerskab gennem fællessang.

- Alle interviewpersoner ønsker at fortsætte samarbejdet med ALSANG, hvis det er muligt. De allerede skabte kontakter gennem de foregående arrangementer, har gjort at ALSANG har skabt et navn for sig selv, som de kan fortsætte i fremtiden.

- På baggrund af interviewene anbefaler MB, at ALSANG fortsætter projektet i en eller anden form. Det skyldes at alle aktører tillægger ALSANGs arbejde stor værdi og betydning for både aktører og deltagere ved ALSANG arrangementer.

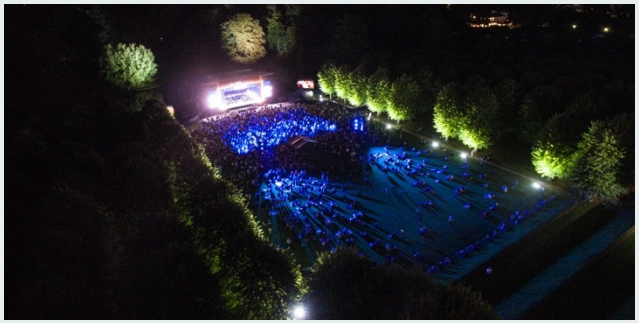

Analyse

ALSANGs brede vidde: De involverede aktører I

MB har i alt udført 18 interviews fordelt over de forskellige aktører, der er illustreret i modellen. I den første del af analysen præsenteres de forskellige typer af aktører, samt hvordan de beskriver samarbejdet med ALSANG.

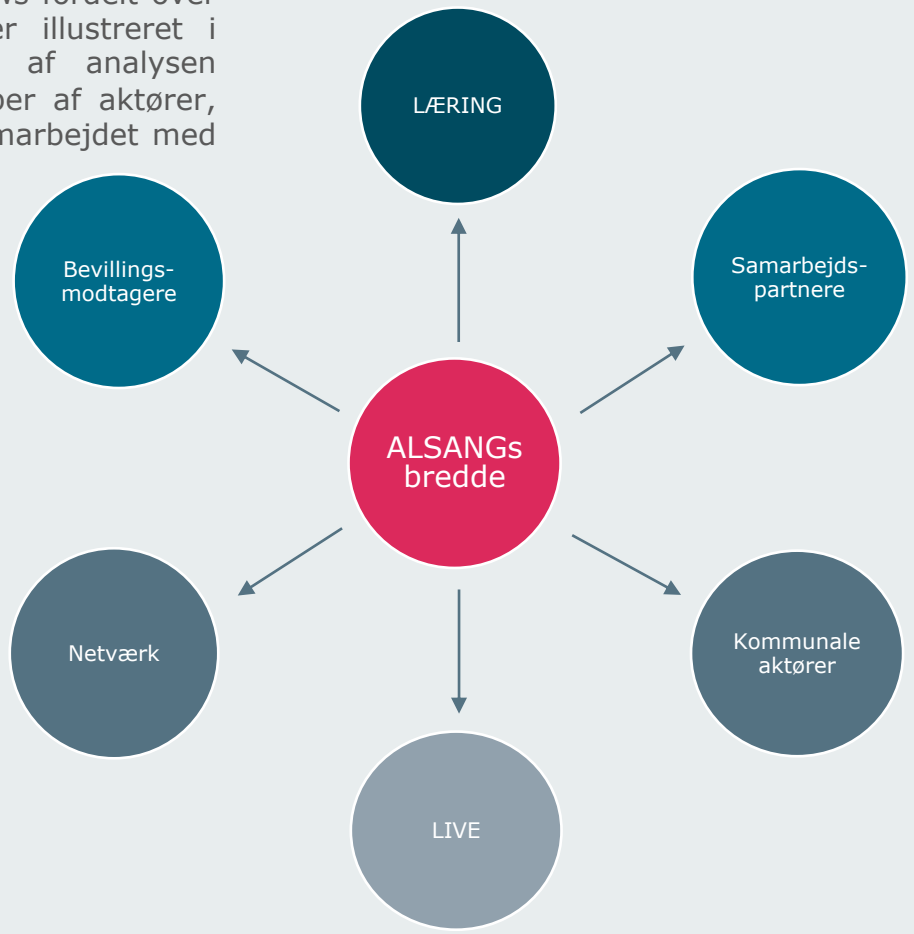

ALSANGs brede vidde: De involverede aktører II

ALSANG Netværk
MB har udført 6 kvalitative interviews med personer fra organisationer, som er en del af ALSANG Netværket. Som en del af ALSANG Netværket kan organisationer inspirere og spare med hinanden.

Samarbejdspartnere
MB har udført 5 kvalitative interviews med samarbejdspartnere. Samarbejdspartnerne kan være TV- eller nyhedskanaler, lokale ildsjæle, kulturorganisationer, musikskoler eller lignende.

Kommunale aktører
MB har udført 1 kvalitativt interview med en kommunal aktør. Den kommunale aktør har fungeret som en samarbejdspartner til ALSANG.

Bevillingsmodtagere
MB har udført 3 kvalitative interviews med bevillingsmodtagere. Bevillingsmodtagerne har fået økonomisk støtte til at udføre projekter som formentlig ikke havde været mulige ellers.

ALSANG Live
MB har udført 6 kvalitative interviews med personer fra organisationer, der er en del af ALSANG Live. ALSANG Live er arrangementer, hvor fællessang udgør en væsentlig del af begivenheden, og hvor aktørerne kan søge tilskud til forudbestemte tiltag.

ALSANG Læring
MB har udført 2 kvalitative interviews med personer fra organisationer, der er en del af ALSANG Læring. ALSANG Læring er et initiativ, der skal udbrede fællessang blandt børn og unge på skoler.

ALSANGs brede vidde: Netværket

De delte værdier i netværket
Aktører der er en del af ALSANG Netværket deler værdier med ALSANG og arbejder for at udbrede fællessang. En af netværkspersonerne fortæller, hvorfor det er betydningsfuldt for dem at være en del af netværket:

At være en del af netværket understøtter vores værdigrundlag.
Hanne Lautrup, Efterskoleforeningen, ALSANG Netværk

Som citatet fremhæver styrker det medlemmernes værdier at være en del af netværket. De kan spejle sig i ALSANGs hyldest til frihed, demokrati og styrkelse af medborgerskab.

Inspiration og sparing
I ALSANG Netværket kan de enkelte organisationer spare med hinanden og trække på hinandens erfaringer. Det binder organisationerne sammen og skaber landsdækkende kontakter. I interviewene fremhæver personerne fra netværket generelt, at de kan inspirere hinanden og anvende hinandens forskellige fagligheder til eksempelvis at kvalificere brugen af udvalgte sange.

En af netværkspersonerne fremhæver netværkets fælles opgave i at løfte i flok i følgende citat:

Vi i netværket løfter i flok. Vi ser netværket som venner og ikke konkurrenter. Vi har en fælles opgave at løfte, og vi holder hinanden opdaterede på, hvad vi laver. ALSANG Netværket er lavet for, at man kan bruge hinanden mere. Nogle går mere aktivt ind i det, vi har ikke haft et stort behov.
Interessant fra ALSANG Netværk

Som det bliver fremhævet i ovenstående citat ligger netværkets potentiale blandt andet i, at de enkelte aktører får skabt nye kontakter på tværs af landet. Nogle bruger netværket mere end andre, og her har ALSANG en opgave at løfte. ALSANG kan med fordel udnytte netværkets potentiale yderligere ved at samle netværket og opfordre dem til at bruge hinanden mere.

ALSANGs brede vidde: Samarbejdspartnere

Samarbejdspartner med ALSANG
Samarbejdspartnerne fortæller, at de ønsker at udbrede fællessang for at styrke fællesskaber. Derfor er det betydningsfuldt for dem at være samarbejdspartner med ALSANG. Samarbejdspartnerne modtager økonomisk støtte fra ALSANG til eksempelvis at udføre arrangementer. Generelt udtrykker samarbejdspartnerne en tilfredshed med samarbejdet, hvilket eksempelvis kommer til udtryk i det følgende citat:

Der har været en god dialog og et godt samarbejde. Alle samarbejdspartnere har haft mulighed for rettidigt at komme til orde og gøre sin indflydelse gældende ift. tilblivelsen af TV-showet.
Søren Therkelsen, DR, Samarbejdspartner

I samarbejdet udarbejder aktøren og ALSANG i fællesskab et koncept, som begge parter kan se sig selv i. ALSANG opfordrer og hjælper med at kontekstualisere sangene, så der skabes en forbindelse mellem sangene og stedet for afvikling. Dette er med til at styrke oplevelsen og fortællingen.

Erfaringer og ressourcer
Samarbejdet med ALSANG er bygget omkring en åben dialog, hvor begge parter kan trække på hinandens erfaringer og ressourcer:

Man [ALSANG og Mindelunden] kunne trække på hinandens ressourcer. Det har selvfølgelig gået begge veje. Vi stod for rekruttering af deltagere og udviklede et særligt formidlingstilbud, der koblede sig til ALSANG arrangementerne. ALSANG stod for kontakten til musikere, scene, lys og lyd. Vi har fået gode råd til, hvordan man kommunikerer til deltagerne. Vi har fået udvidet vores netværk, og vi kommunikerer stadig med ALSANG om andre events.
Anna Wagn, Mindelunden, Samarbejdspartner

Som citatet beskriver, er ALSANG behjælpelige med at sørge for de strukturelle elementer, således aktørerne har tid og plads til at tænke kreativt. I samarbejdet rådgiver ALSANG aktørerne hvis nødvendigt, men aktørerne har frie rammer til at skabe et projekt, der giver mening for dem. Samarbejdspartnerne udtrykker en dyb respekt for ALSANGs arbejde og et håb om at kunne fortsætte samarbejdet.

ALSANGs brede vidde: Kommunale aktører

Samarbejdet

ALSANG har indgået i samarbejder med flere kommuner. Dette afsnit omhandler dog den specifikke kommune, som MB har interviewet. ALSANG søgte om midler ved kommunen, da de ønskede at et af deres arrangementer skulle afholdes her. Det blev godkendt, og derigennem begyndte samarbejdet mellem kommunen og ALSANG. Den kommunale aktør udtrykker, at der hele vejen igennem har været god dialog ALSANG og kommunen imellem:

Der har været en tæt og god dialog hele vejen igennem. Vi har ikke følt, at vi ikke er blevet inddraget i beslutningerne på noget tidspunkt. Der har ikke været noget, der kunne være bedre.
Hassel Löfstedt, Frederiksberg Kommune, Samarbejdspartner

Som det kommer til udtryk i ovenstående citat, har den kommunale aktør været tilfreds med det samarbejde, som der har været med ALSANG. Kommunen har været med på råd hele vejen igennem og været en del af beslutningsprocesserne. Samtidigt har ALSANG lyttet til kommunens viden indenfor området, og begge parter har respekteret hinandens ønsker til arrangementet.

Arrangementet og dets tilblivelse

Efter Danmarks befrielse afholdtes ALSANG arrangementer i Frederiksberg Have. Derfor gav det mening, at afholde et arrangement samme sted ved fejringen af 75-årsdagen for befrielsen:

[De oprindelige] Alsang arrangementer samlede folk i en svær tid i en fællesskabsfølelse. Det var den historie, som vi købte ind på.
Hassel Löfstedt, Frederiksberg Kommune, Samarbejdspartner

Som det udtrykkes i citatet købte kommunen sig ind på historiefortællingen med rødder i ALSANG arrangementer efter befrielsen. COVID-19 gjorde dog, at arrangementet blev udskudt over flere omgange, og da det endeligt blev afholdt i september 2021, gav det ikke længere mening, at fokus skulle være på befrielsen. I et tværgående samarbejde mellem kommunen, DR og ALSANG afholdtes et arrangement med 2.000 deltagere i stedet for 30.000. Dog var der en fælles holdning mellem de tre aktører om, at de måtte afholde arrangementet på en måde som gav mening på dette tidspunkt. Derfor blev arrangementet en markering af afslutningen af ALSANG Ugen samt en afslutning for de fællessangsprogrammer, der var blevet sendt på DR under COVID-19.

ALSANGs brede vidde: Bevillingsmodtagere

Modtagelse af bevilling
ALSANG har en pulje, hvor aktører kan søge om økonomisk støtte til projekter eller arrangementer i ALSANG-regi. Bevillingsmodtagerne har fået økonomisk støtte til udførelse af arrangementer eller projekter, som formentlig ikke havde været mulige at gennemføre uden bevillingen. Bevillingsmodtagerne kan spejle deres ønske i at afholde fællessangsarrangementer i ALSANG projektet og dets værdier. Derfor giver det ikke kun mening for dem at søge om en bevilling økonomisk, men også værdimæssigt.

Bevillingens betydning
For nogle modtagere har bevillingen betydet, at de havde mulighed for at udføre et allerede udtænkt arrangement, som ikke havde været muligt uden den økonomiske støtte fra ALSANG Puljen. For andre modtagere har bevillingen muliggjort en udbredelse af arrangementer til grupper, som normalt ikke ville være en del af fællessangsarrangementerne. I citatet øverst til højre uddyber en af bevillingsmodtagerne, hvad bevillingen gjorde for deres arrangement.

Vi udvidede vores arrangement til en havefest om aftenen, som vi søgte en ekstra bevilling til hos ALSANG. Isam B kom, og det gjorde noget, fordi han kan opfordre alle på tværs til at synge med.
Martin Hornstrup, ALSANG Gellerup, Bevillingsmodtager og samarbejdspartner

ALSANG bevillingen gav mulighed for at invitere en kunstner ind, som kunne inkludere flere i fællessangsarrangementet. Samtidigt var der flere af bevillingsmodtagerne, som afholdte flere typer af fællessangsarrangementer i løbet af afviklingsdagen for at ramme en bredere målgruppe.

ALSANGs brede vidde: Live

Konceptets betydning

ALSANG Live er store og samlende arrangementer, hvor fællessang udgør en væsentlig del af begivenheden. Aktørerne har frie tøjler i skabelsen af arrangementet, så længe det stemmer overens med ALSANGs vision. For nogle har bevillingen fra ALSANG Live været afgørende for arrangementets tilblivelse og udførelse, hvilket kommer til udtryk i nedenstående citat:

Vi havde ikke udført arrangementet, hvis det ikke var for ALSANG Live.
Julie Heebøll, DMK, ALSANG Live og Læring

I ALSANG Live kan aktørerne søge om tilskud til at få en konferencier, solist eller et band ud.

Mens konferencieren kan introducere og binde den røde tråd, kan en solist eller et band synge eller spille for. Det har flere gjort brug af:

Så inviterede vi en sangvært ud som udvalgte sangene, vi skulle synge. Så laver vi en artist talk, hvor vi taler om sangens betydning. Det er vigtigt at sætte ord på, hvad sang betyder for os.
Linda Steffensen, Holstebro Musikskole, ALSANG Live og samarbejdspartner

Som det ses i ovenstående kan en sangvært eller konferencier være med til at starte en dialog med de tilstedeværende om sangenes betydning. Bevillingen er dermed katalysator for de deltagendes refleksion og læring om værdier fra sangene.

ALSANGs brede vidde: Læring

Konceptet
ALSANG Læring er et initiativ, der skal få mere sang ud på skolerne. Formålet er at udbrede fællessang blandt børn og unge med fokus på at præsentere tematikker som frihed, demokrati og fællesskab. Aktører i ALSANG Læring kan få tilskud til workshops, hvor de kan invitere en korleder, forsanger eller sangskriver ind på skolen. Aktørerne har ligeledes mulighed for at udvikle idéen til ALSANG Læring, således projekterne bliver målrettet bestemte klassetrin.

Udbredelse af værdier til børn og unge
Gennem ALSANG Læring oplever børn og unge styrken i fællessang. En af personerne fra ALSANG Læring udtaler sig eksempelvis om betydningen heri:

Når børn oplever fællessang, oplever de at være fælles om en stor aktivitet. Der har ALSANG Læring spillet en central rolle i at vise, hvad det kan. Alle har en stemme, og alle må være med.
Julie Heebøll, DMK, ALSANG Live og Læring

Samtidigt med at børnene bliver præsenteret for potentialet i fællessang, som ovenstående citat fremhæver, bliver de præsenteret for værdier som ligger ALSANG nært ved at sangene kontekstualiseres.

Coronas indvirkning og det fremtidige potentiale
Der er flere af de interviewede som havde tiltænkt at være en del af ALSANG Læring, men grundet skolernes nedlukning i forbindelse med COVID-19, valgte nogle at sætte læringsdelen fra. Dog fortæller de, at de gerne vil tage del i projektet, hvis det bliver muligt igen:

Vi satte læringsdelen fra, fordi skolerne ikke var åbne. Hvis vi kan finde midler til det, vil vi gerne gøre det igen.
Anders Nielsen, Love2sing, ALSANG Live

Som citatet viser ligger der et potentiale i at ALSANG kan udbrede læringsdelen, da det er i interviewpersonernes interesse at udbrede fællessangen og dets værdier til børn og unge.

Fællessang skaber fællesskab I

I de følgende analyseafsnit præsenteres fire centrale elementer i fællessangen. For det første præsenteres fællessangens evne til at skabe et fællesskabsdannende rum, som samler og inkluderer mennesker. Derudover har fællessang både en fysiologisk effekt og et potentiale i at være dannende.

Fællessang skaber fællesskab II

Fællesskabsdannende

En af de ting som alle aktører kan blive enige om er, at fællessang skaber fællesskab. Når mennesker synger sammen, giver det en følelse af at løfte sammen. Flere aktører udtrykker, at sang og musik skaber stemninger. Denne stemning bliver intensiveret, når det gøres i flok. Når aktørerne taler om fællessang i interviewene, er det ord som *sammenhængskraft*, *samhørighed* og *tilhørsforhold,* der bliver nævnt i beskrivelsen af, hvad fællessang kan skabe. En af interviewpersonerne fortæller:

Man kan ikke slå på dem, man synger sammen med. Det samler virkelig. Man siger jo, at i et kor, der slår hjerteslagene ens. Det er et fællesskab.
Anders Nielsen, love2sing, ALSANG Live

Som ovenstående citat viser, kan mennesker rykke tættere sammen og udviske grænser, når de synger sammen. Det er her man ikke kan slå på hinanden, og det er her hjerteslagene slår ens. Når mennesker imødekommer hinanden og samles på tværs af alle skel, bliver fællesskabet dannet. Netop det kan ske i fællessangens rum, da det er en oplevelse, der bliver delt. I den delte oplevelse kan der skabes fælles værdier og fælles retning, der ikke behøver at være politisk.

Det handler om at være med

Når mennesker mødes i fællessangen, har alle en stemme og alle er velkomne. Her er man ikke publikum, men deltager. Flere af interviewpersonerne lægger stor vægt på det deltagende aspekt ved fællessangen, eksempelvis fortæller en af dem følgende:

Alle har en stemme, du må synge med det næb du har. Det er ikke en konkurrence, det handler om at være med.
Julie Heebøll, DMK, ALSANG Live og Læring

Som det kommer til udtryk i citatet ovenfor, har det ikke en betydning, hvorvidt de deltagende kan synge eller ej. Fællessang er og skal være inkluderende, og derfor er alle stemmer velkomne. Det handler om, at de deltagende er medskabere af noget fælles, og at de deltagende støtter hinanden gennem fællessangen.

Fællessang skaber fællesskab III

Den fysiologiske effekt
Når mennesker synger sammen, sker der en sammensmeltning af deres stemmer. Sammensmeltningen danner et fælles åndedrag, der skaber en fælles puls. Det er noget af det, som interviewpersonerne nævner, når de taler om fællessangens effekt ved mennesker:

Der er en fælles puls og et fælles åndedrag. Det er sundt at synge, der sker noget fysiologisk.
Martin Hornstrup, Alsang Gellerup, Samarbejdspartner og bevillingsmodtager

Som ovenstående citat viser, opleves der at ske noget fysiologisk, når mennesker synger sammen. De deltagende begynder at trække vejret synkront, og det binder dem sammen. Udover at fællessangen har en fælles fysiologisk effekt, påvirker den også den enkelte fysiologisk. En af interviewpersonerne nævner, at mennesker bliver gladere, når de synger. Der sker noget fysisk inde i kroppen, og hvis sangen der synges er genkendelig udløses endorfiner. Derfor mener flere af interviewpersonerne også, at det er sundt at synge, og at det kan skabe en lykkefølelse hos den enkelte.

Fællessang skaber fællesskab IV

Læring og dannelse
Udover at fællessang kan have et fællesskabsdannende og fysiologisk element, indeholder det ligeledes et centralt læringselement. I denne del af analysen udfolder vi læringselementets facetter. For det første påpeger flere interviewpersoner vigtigheden af oplysning. En af netværkspersonerne fortæller:

Man træder ind i fællessang, som det er. Man investerer i civilsamfundet. Man skal være en del af en folkeoplysning. Det er ikke kun hyggeligt og dejligt, det handler også om at møde og forstå sig selv og verden. Det er en afgørende effekt.
Interessant fra ALSANG Netværk

I citatet lægges der, som sagt, vægt på oplysningselementet i sangene og lyrikken. Dette går igen på tværs af interviewene. Interviewpersonerne påpeger også vigtigheden af at motivere og kontekstualisere sangene. Når sangene præsenteres indgår de som en *spiselig historiefortælling*. For nogle af nøglepersonerne handler fællessang derfor ikke kun om hygge, da der også ligger et ansvar i at skabe en bevidsthed og refleksion hos befolkningen gennem fællessang.

Den bevidsthed beskriver en af interviewpersonerne:

Benny Holst skriver i sangen 'Julies Sprog': "Det er nemmest at holde folk i skak, som ingen sange har." Det [sang] skaber et fællesskab og en folkelig forståelse. Vi bliver ikke en flok får, når vi synger, vi bliver bevidste.
Julie Heebøll, DMK, ALSANG Live og Læring

I citatet præsenteres vigtigheden af at skabe en folkelig forståelse af vores historie gennem fællessangen og dens kontekstualisering. I relation til ønsket om bevidstgørelse lægger flere interviewpersoner vægt på, at man kan bidrage til en demokratisk dannelse og samfundsdebat gennem lyrikken. Dermed kan fællessang være en grundsten i den almene borgers læring og dannelse.

.

ALSANGs mangfoldighed

Den brede målgruppe
I denne del af analysen belyses ALSANGs evne til at samle mennesker og være mangfoldig. Det følgende citat lægger temaet an:

Selvom fællessang er fællesskabende, så kan der godt være nogle, som står på sidelinjen og ikke føler sig inkluderet. Hvordan føler man sig inkluderet? Afsættet er ikke det samme for alle. ALSANG har haft dette for øje. Man skal lave en invitation til dem, som normalt ikke er med. Jeg synes, at de er lykkedes. Jeg ved, at de har haft fokus på at fange nye målgrupper.
Interessant fra ALSANG Netværk

Som der bliver fortalt i ovenstående citat, har ALSANG en intention om at nå ud til alle aldersgrupper på tværs af alle skel i Danmark. Det gør de eksempelvis ved at række ud til aktører, der har forskellige målgrupper. ALSANGs forsøg på at ramme bredt kommer ligeledes til udtryk i de mange forskellige aktører og organisationer, som MB har gennemført interviews med.

Mangfoldighed og rummelighed
For nogle aktører er arrangementets rummelighed og mangfoldighed det mest væsentlige.

For at skabe rummelighed afholder nogle aktører flere arrangementer i løbet af dagen, der kan ramme forskellige målgrupper. Eksempelvis afholdes nogle arrangementer om formiddagen for dagsinstitutioner, mens andre er om aftenen med en stemning, der giver plads til både børn, unge og voksne fra alle samfundets lag. Særligt er der flere af de interviewede, der beskriver sangen og musikkens mangfoldighed, hvilket eksempelvis ses i det følgende citat:

Sang og musik er et internationalt sprog, som alle kan relatere til. Det betyder ikke noget, hvis der bliver sunget på et sprog, du ikke forstår. Musik taler ikke kun til ørerne, det taler til alle dine følelser. På den måde kan vi række udover alle grænser.
Annette Bellaoui, Missing Voices, Samarbejdspartner

Under flere arrangementer er der blevet sunget på forskellige sprog for at være mere inviterende og inkluderende. Trods intentionen om mangfoldighed er det svært at inkludere alle, særligt de personer, som normalt ikke engagerer sig i fællessang. ALSANGs intention om at ramme bredt er noget som adskiller dem, og dette kan de med fordel arbejde videre med i fremtidige projekter.

ALSANGs mangfoldighed II

Det uformelle arrangement
De fleste arrangementer i ALSANG-regi har været åbne for alle. Deltagere skal ikke tilmelde sig på forhånd, hvilket giver en uformel stemning, der inviterer forbigående til at deltage:

Man skal ikke melde sig til. Så det bliver mere uformelt. Folk som går forbi kan downloade sangene og synge med. Derfor rammer man nogle andre målgrupper.
Mette Rasmussen, Sønderjyske Sangcenter, Bevillingsmodtager

Som det beskrives i ovenstående citat, giver det uformelle arrangement en oplevelse af rum til at ramme nye målgrupper. Herigennem kan fællessang række udover grænser og være mangfoldigt.

Mediedækningens betydning
ALSANG indgik i et samarbejde med DR, hvor arrangementet *'Fællessang – endelig sammen'* i Frederiksberg Have blev live-transmitteret i bedste sendetid. Arrangementet skulle både være det afsluttende i ALSANG Ugen og nå ud til den brede befolkning ved at invitere kendte kunstnere ind og ved at få det til at fylde på tværs af DR's medier.

Arrangementet *'Fællessang – endelig sammen'* ramte primært den ældre befolkningsgruppe, mens *'Fællessangen',* skrevet af Katrine Muff og P4's lyttere, nåede langt og bredt ud på Facebook. En af de interviewede fra DR udtaler følgende om mediedækningen:

At anvende fællessangsformatet var det mest oplagte ift. en bred appellerende dækning. Vi lagde programmet på DR1 kl. 20.00 med en varighed på halvanden time. Vi fik en masse gode kunstnere på, selvom der var mange konkurrerende arrangementer, der løb af stablen rundt om i landet. Vi tilstræbte, at blandt udbuddet af artister var noget for alle målgrupper. Vi gjorde desuden meget ud af, at begivenheden blev eksponeret og kunne anvendes på tværs af DR's platforme og programmer.
Søren Therkelsen, DR, ALSANG-netværk

Ved at indgå i et samarbejde med DR, kunne ALSANG nå bredt ud gennem mediedækningen. Dette både på TV gennem det afsluttende arrangement, og på andre kanaler som sociale medier og radio.

Pandemiens påvirkning I

COVID-19 som mulighedsskaber

- Fællessang skaber fællesskab i en tid med forsamlingsforbud.
- Gentænkningen af arrangementer og live-streaming gav plads til flere deltagere.
- Fællessang kan samle mennesker uden at de skal være fysisk sammen.
- Genaktualisering af sange om frihed fra besættelsen.

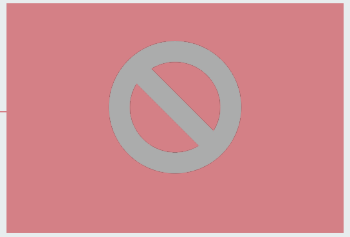

COVID-19 som barriere

- Forbudt at afholde store arrangementer.
- Ikke længere muligt at samles fysisk i en fejring af 75-årsdagen for befrielsen.
- Arrangementer blev udskudt eller sat på stand-by.
- Aflysning af arrangementer.

Pandemiens påvirkning II

COVID-19 som mulighedsskaber

ALSANGs formål med at fejre 75-årsdagen for Danmarks befrielse i 2020 gennem fællessang blev påvirket af COVID-19. Mens pandemien var en barriere for nogle aktører, var det mulighedsskabende for andre. Generelt måtte aktørerne gentænke deres arrangementer, og flere valgte at afholde mindre arrangementer som blev live-streamet. For nogle aktører gav det live-streamede arrangement mulighed for at invitere endnu flere deltagere. Samtidigt oplevede mange COVID-19 som en form for besættelse, og sangene om frihed fra befrielsen blev genaktualiseret. COVID-19 skabte ny relevans for sangene. Ligesom fællessang fik stor betydning ved befrielsen i fejringen af frihed, fik fællessang en samlende effekt under restriktioner:

Når tingene begynder at gøre ondt eller klemme lidt udefra, så rykker folk sammen. Fællessang er et fantastisk værktøj til at forene mennesker og skabe samhørighed.
Søren Therkelsen, DR, Samarbejdspartner

Som det kommer til udtryk i citatet ovenfor er fællessang et værktøj, der kan være med til at skabe fællesskab og nærhed. Det også i en tid med forsamlingsforbud og restriktioner.

COVID-19 som barriere

Selvom COVID-19 var mulighedsskabende for nogle aktører og arrangementer, var det for flere interviewpersoner en barriere, som ikke altid kunne overkommes. For mange var deres arrangement først tiltænkt at være stort og fysisk samlende, hvilket pludseligt ikke kunne lade sig gøre. De store folkefester blev forbudte og aktørerne måtte udskyde, aflyse eller gentænke deres arrangement. Dog udtrykker flere interviewpersoner, at ALSANG søgte at imødekomme problematikkerne:

Corona har gjort det svært. ALSANG har gjort hvad de kunne, og hjulpet hvor det var muligt. De har været meget behjælpelige.
Mette Rasmussen, Sønderjyske sangcenter, Bevillingsmodtager

Som interviewpersonen udtrykker var ALSANG klar til at hjælpe med forhindringer, som eksempelvis COVID-19 skabte. Selvom COVID-19 var en barriere for mange af arrangementerne, formåede mange aktører at gentænke deres arrangement, da fællessangen trods alt kunne samle folk, også på afstand.

Potentialet og effekten ved ALSANG I

Potentialet ved ALSANG
Adskillige interviewpersoner beskriver et kæmpe potentiale ved ALSANG. I deres overvejelser om potentialet anvendes blandt andet ord såsom: *kulturelle fanebærere* og *kultur bevarer*. Som kulturel fanebærer påpeger én interviewperson ALSANGs potentiale og ambition om at lave en oversættelse af sangenes betydning på tværs af kulturer. Flere af interviewpersonerne påpeger derudover også vigtigheden i at bevare den danske sangskat og i den forbindelse at lære danskerne om, hvad sang egentlig kan.

Udover det kulturelle aspekt lægger nogle af interviewpersonerne også vægt på potentialet ved det sociale i sangen. Herunder hvordan ALSANG kan bidrage til en generationsdialog og ramme et publikum som ellers ikke ville synge fællessang. Visse interviewpersoner beskriver ligeledes at sang kan afhjælpe ensomme ældre. Hermed bidrager ALSANG med en vis volumen på landsplan.

En af netværkspersonerne beskriver det sociale aspekt ved ALSANG i det følgende citat:

Alle generationer kan være med til at synge. Det rammer bredt. Det er det store potentiale. Der er for lille dialog mellem generationer, som dette kan afhjælpe
Anne-Mette Wehmüller, Dansk Kunstnerråd, ALSANG Netværk

Som dette citat viser, rummer ALSANG et favnende potentiale, hvor alle har mulighed for at deltage. En anden interviewperson beskriver potentialet i musikoplevelsen med ALSANG som *en hånd rakt frem i venskab*.

Potentialet og effekten ved ALSANG II

Skabe rum for forankring og fokus
Flere af interviewpersonerne italesætter forskellige effekter ved ALSANG projektet, men på tværs af disse interviews kan ALSANG siges at have sat gang i noget vedvarende. Nogle lægger vægt på en stigning i fællessangsarrangementerne som følge af ALSANG, og et ønske om at beholde arrangementerne efter ALSANG. Nogle prioriterer især vigtigheden af historieformidling og opbygningen af en sangkultur, hvor den er blevet glemt.

En interviewperson udtrykker effekten, således:

Vi har brugt ALSANG til at redefinere os selv. Vi vil gerne være en musikskole, som er aktiv i kommunen. Det ligger lidt udenfor, hvad vi normalt laver. ALSANG har sat gang i noget nyt, som vi gerne vil fortsætte med i fremtiden.
Linda Steffensen, Holstebro Musikskole, Samarbejdspartner og ALSANG Live

I citatet præsenteres den tydelige effekt, som ALSANG har medbragt. I dette tilfælde har musikskolen brugt ALSANG initiativet til at indgå i den respektive kommune som en fællessangsaktør, hvilket de ikke hidtil har gjort.

En anden interviewperson påtænker at lave en fællessangslederuddannelse på samme måde, som man kan være fodboldtræner for at sætte mere fokus på fællessang i deres organisation. I interviewet beskrives det således:

Vi har snakket om, om man skal lave en fællessangslederuddannelse. I lokalforeninger vil de gerne, men de har behov for en til at starte det. Lige såvel som du kan blive fodboldtræner, så kan du også blive fællessangleder. Jeg håber, vi kan tage fat i det efter Corona.
Interessant i ALSANG Netværk

Den afledte effekt af ALSANG har bidraget til et øget fokus på sang, og skabt mulighed for forankring både nationalt og lokalt.

Råd og fokuspunkter I

I interviewene er det gennemgående at alle aktørerne tillægger ALSANGs arbejde stor værdi. Derfor er det vigtigt at påpege, at nedenstående råd og fokuspunkter til forbedring skal ses i lyset af et ellers vellykket samarbejde og projekt.

Fokuspunkter og råd

- Forventningsafstemning
- Hvad efterlades?
- Vær mere opsøgende
- Formidling af information

Råd og fokuspunkter II

1. Forventningsafstemning
Det som danner grundlaget for et godt samarbejde er en god forventningsafstemning. Herigennem sikres at alle parter er enige i, hvad der forventes af hinanden. Nogle aktører fortæller, at det var svært at vide præcis, hvad ALSANG forventede, hvilket eksempelvis kommer til udtryk i nedenstående citat:

Få beskrevet hvad forventningerne er. Man kommer ind i en verden med nogle aktører, som har mange jern i ilden. Det har ikke været tydeligt nok.
Julie Heebøll, DMK, ALSANG Live og Læring

Misforståelser kan undgås, hvis ALSANG tydeligt fortæller, hvad de forventer af aktøren i projektet.

2. Formidling
I tråd med forventningsafstemning kan ALSANG med fordel arbejde med formidling. Dette gælder både i forventningsafstemningen, men også på deres hjemmeside. Nogle aktører pointerer, at der var meget information og at det var læsetungt at finde frem til bevillingsformularer. Samtidigt har det været sværere for nogle aktører at udføre arrangementet, da de mener, at det var uklart, at bevillingen kun gik til kunstnerne. På den måde kunne økonomien ikke gå til at forankre projektet i lokalsamfundet som ellers ønsket.

3. Vær mere opsøgende
Selvom ALSANG søger at ramme en bred målgruppe, er der flere aktører der nævner, at ALSANG-projektet taler ind i et segment, som allerede har en positiv indstilling til fællessang. Nogle nævner, at ALSANG har et kæmpe potentiale, og at man generelt bliver nødt til at tænke anderledes og aktivt opsøge folk, hvis man vil ramme andre segmenter og det bredere samfund.

4. Hvad efterlades?
Mange som har været involveret i ALSANG-projektet ønsker at arbejde videre med fællessangen, og derfor kan ALSANG med fordel overveje, hvad de efterlader aktørerne med efter de har udført et ALSANG arrangement. Her kan ALSANG eksempelvis tænke i at formidle konkret, hvad aktørerne selv kan gøre efter de har samarbejdet med ALSANG. Eksempelvis foreslår en af interviewpersonerne, at ALSANG kan efterlade et kit til at starte deres eget fællessangsprojekt. Samtidigt ønsker mange at arbejde videre med ALSANG, hvis projektet fortsætter. Derfor opfordrer flere til, at ALSANG kontakter dem igen, hvis det bliver muligt at udføre flere arrangementer.

Data og metode

Data og metode

Analysen bygger på 18 semistrukturerede interviews spredt over forskellige aktører i ALSANG-regi, der tilsammen afdækker fællessangs og ALSANGs effekter, barrierer og potentialer:

- ALSANG Netværk
- Samarbejdspartnere
- Kommunale aktører
- Bevillingsmodtagere
- ALSANG Live
- ALSANG Læring

Interviewpersonerne er udvalgt i samarbejde med ALSANG. Til hver type af aktør er der udarbejdet en separat interviewguide, således spørgsmålene stemmer overens med det, aktøren har arbejdet med. Dog har de overordnede tematikker været de samme for de separate interviewguides. Interviewformen har dermed sikret, at alle interviews har berørt de forskellige temaer på ensartet vis. Samtidigt har den semistrukturerede form muliggjort en afvigelse fra guiden, hvis noget var særligt vigtigt i det enkelte interview. Gennem interviewene har MB undersøgt udbredelsen af initiativet og betydningen for de aktører, der er og har været indblandet og engageret i projektet.

Interviewene er udført telefonisk for at opnå optimal geografisk spredning. Interviewene er kodet og analyseret inden for følgende temaer:

- ALSANGs brede vidde: De involverede aktører
- Fællessang skaber fællesskab
- ALSANGs mangfoldighed
- Pandemiens påvirkning
- Potentialet og effekten ved ALSANG
- Råd og fokuspunkter

Alle de ovennævnte temaer er gengivet i rapportens analyse med dertilhørende undertemaer.

Kontakt

Udarbejdet af Moos-Bjerre A/S
Telefon: 3311 1101
Vartov, Farvergade 27A3, 1463 København K
2021

Henvendelser kan rettes til:
Michael Moos-Bjerre
Telefon: 2624 6806
E-mail: michael@moos-bjerre.dk